# Σύναξη των Παμμεγίστων Ταξιαρχών και πάντων των Ασωμάτων και Ουράνιων Αγγελικών Ταγμάτων (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

**Categories :** ΘΕΟΛΟΓΙΑ

**Date :** 8 Νοεμβρίου, 2021

*[Εβρ. 2, 1-10]*

**ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ**

Και αφού είπε για τον Υιό και τα σχετικά με την οικονομία του Θεού, τη δημιουργία και τη βασιλεία, και αφού έδειξε **την ισοτιμία Του προς τον Πατέρα** και ότι **ως Κύριος εξουσιάζει όχι μόνο τους ανθρώπους, αλλά και τις ουράνιες δυνάμεις**, στη συνέχεια ο Παύλος τους προτρέπει, μιλώντας έτσι, ώστε να προσέχουμε σε αυτά που ακούσαμε, και λέγει: «*Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε παραῤῥυῶμεν (: ο Υιός λοιπόν είναι ασυγκρίτως ανώτερος από τους αγγέλους. Γι' αυτό κι εμείς πρέπει να προσέχουμε πολύ περισσότερο σε εκείνα που ακούσαμε με το κήρυγμα, διότι όλα αυτά είναι λόγοι του Υιού και των Αποστόλων Του. Είναι επιτακτική ανάγκη να προσέχουμε, μήπως από απροσεξία μας συμβεί να παρασυρθούμε και πέσουμε έξω)*» [Εβρ. 2, 1].

Εδώ ήθελε να πει ότι **πρέπει να τα προσέχουμε περισσότερο από τον νόμο**, αλλά το παρασιώπησε· το κάνει όμως φανερό με αυτό που λέγει, όχι με συμβουλή ούτε με προτροπή, γιατί έτσι ήταν καλύτερα. «*Εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος (: και αλίμονό μας εάν πέσουμε έξω· διότι, εάν ο νόμος που ανήγγειλε ο Θεός στον Μωυσή διαμέσου αγγέλων)*», λέγει, «*ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν (: αποδείχτηκε έγκυρος και ισχυρός, και κάθε παράβασή του και παρακοή τιμωρήθηκε δίκαια με την ανάλογη τιμωρία), πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη (: πώς εμείς θα ξεφύγουμε την τιμωρία, εάν αμελήσουμε μια τόσο μεγάλη και σπουδαία σωτηρία; Τη σωτηρία αυτή δεν μας τη γνωστοποίησαν κάποιοι άγγελοι, όπως έγινε στον νόμο, αλλά αφού άρχισε να την κηρύττει ο Ίδιος ο Κύριος, μας την παρέδωσαν ως αληθινή και αξιόπιστη οι άγιοι Απόστολοι που την άκουσαν κατευθείαν από το στόμα του Κυρίου)*» [Εβρ. 2, 2-3].

Γιατί πρέπει εμείς να προσέχουμε περισσότερο σε αυτά που ακούσαμε; Δεν είναι και εκείνα και αυτά του Θεού; Ή λοιπόν λέγει ότι πρέπει να τα ακούμε περισσότερο από

τον μωσαϊκό νόμο ή ότι σε μεγαλύτερο βαθμό πρέπει να τα προσέχουμε· δεν κάνει σύγκριση, μακριά μια τέτοια σκέψη. Επειδή λοιπόν από τον πολύ χρόνο είχαν μεγάλη υπόληψη για την Παλαιά Διαθήκη, ενώ αυτά σαν νέα ακόμη τα περιφρονούσαν, **δείχνει με κύρος ότι σε αυτά πρέπει να προσέχουν περισσότερο.** Πώς; Σαν να λέγει ότι του Θεού είναι βέβαια και αυτά και εκείνα, αλλά **όχι με όμοιο τρόπο**. Και αυτό μας το δείχνει ύστερα. Πρώτα όμως το δείχνει λιγότερο καθαρά και στη συνέχεια πιο φανερά, λέγοντας *«εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος (: είναι πραγματικά ανώτερη και καλύτερη η νέα διαθήκη· διότι εάν η πρώτη εκείνη ήταν τέλεια και δεν είχε ελλείψεις, δεν θα υπήρχε ανάγκη να εισαχθεί και να συναφθεί δεύτερη)»* [Εβρ. 8, 7]· και πάλι: *«ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ (: μιλώντας δηλαδή ο Θεός για Νέα Διαθήκη, με αυτό που είπε κατέστησε παλαιά την πρώτη. Κι εκείνο που παλιώνει και γηράσκει, κοντεύει να εξαφανιστεί)»* [Εβρ. 8, 13] και πολλά άλλα τέτοια. Αλλά δεν τολμά ακόμη να πει κάτι τέτοιο στην αρχή, μέχρι που να προσελκύσει και να κερδίσει την εμπιστοσύνη του ακροατή με τις περισσότερες προετοιμασίες.

«*Γιατί λοιπόν*», πες μας, «*πρέπει να προσέχουμε περισσότερο;*». «*Μή ποτε (: μην τυχόν)*», λέγει, «*παραῤῥυῶμεν (: και απομακρυνθούμε από αυτά)*»[Εβρ. 2, 1]. Δηλαδή**, να μην καταστραφούμε, να μην πέσουμε**. Και δείχνει εδώ **πόσο φοβερό πράγμα είναι η πτώση**, **γιατί είναι δύσκολο εκείνο που απομακρύνθηκε να επιστρέψει πάλι, επειδή αυτό έγινε από ραθυμία**. Αυτή τη λέξη την πήρε από τις Παροιμίες. Γιατί λέγει: «*Υἱέ, μὴ παραῤῥυῇς, τήρησον δὲ ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν (: υιέ μου, πρόσεχε μην παρεκκλίνεις από τον δρόμο μου και παρασυρθείς στον ολισθηρό κατήφορο της απωλείας. Φύλαξε τη δική μου συμβουλή και οδηγία)*» [Παροιμ. 3, 21]. Δείχνει έτσι **και το εύκολο του ολισθήματος και το φοβερό της καταστροφής**· δηλαδή **δεν είναι ακίνδυνη για μας η παρακοή**. Και με όσα προσθέτει δείχνει ότι είναι μεγαλύτερη η τιμωρία. Αυτήν όμως την αφήνει πάλι στην αναζήτηση και όχι στο συμπέρασμα. Γιατί πραγματικά αυτό κάνει τον λόγο λιγότερο ενοχλητικό, **να μην προσθέτει μόνος του την απόφαση, αλλά να αφήνει την εξουσία στον ακροατή, για να βγάλει αυτός την απόφαση**. Το ίδιο κάνει και ο προφήτης Νάθαν στην Παλαιά Διαθήκη και ο Χριστός στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου λέγοντας: «*Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; (: όταν λοιπόν έλθει ο κύριος του αμπελιού, τι είναι δίκαιο να κάνει στους καλλιεργητές εκείνους;)*»[Ματθ. 21, 40], **αναγκάζοντας τους ίδιους τους ακροατές να βγάλουν την απόφαση**· γιατί αυτό είναι η πιο μεγάλη νίκη.

Έπειτα, αφού είπε: «*εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος (: εάν ο νόμος που ανήγγειλε ο Θεός στον Μωυσή διαμέσου αγγέλων αποδείχτηκε έγκυρος και ισχυρός)*», δεν πρόσθεσε «*πολύ περισσότερο είναι αυτός που κηρύχτηκε από τον Χριστό*», αλλά αυτό το άφησε και είπε το μικρότερο, «*πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; (: πώς εμείς θα ξεφύγουμε την τιμωρία, εάν*

*αμελήσουμε μια τόσο μεγάλη και σπουδαία σωτηρία;)*». Και πρόσεχε πώς κάνει τη σύγκριση. «*Εἰ γὰρ (: εάν λοιπόν*)», λέγει, «*ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος (: ο νόμος που ανήγγειλε ο Θεός στον Μωυσή διαμέσου αγγέλων*)». Εκεί «*δι᾽ ἀγγέλων (: μέσω των αγγέλων)*», εδώ όμως «*διὰ τοῦ Κυρίου (: μέσω του Κυρίου)*»· **και εκεί λόγος, εδώ όμως σωτηρία**.

Έπειτα, για να μην πει κανείς: «*Τι λοιπόν, όσα λέγεις εσύ, Παύλε, είναι του Χριστού;*», τον προλαβαίνει και δείχνει ότι έχει **το αξιόπιστο**. Γιατί και το ότι τα άκουσε εκείνος αυτά δείχνει το αξιόπιστο και με το ότι**αυτά λέγονται τώρα από τον ίδιο τον Θεό**, όχι απλώς με φωνή που κατέβαινε από τον ουρανό, όπως συνέβηκε στην περίπτωση του Μωυσή, αλλά **με σημεία που γίνονταν και πράγματα που παρείχαν την επιβεβαίωση.**

Τι σημαίνει όμως: «*εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος*»; Και στην *προς Γαλάτας* επιστολή λέγει περίπου το ίδιο: «*Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου (: και αφού από την τήρηση του νόμου δεν αποκτάται η κληρονομιά, γεννιέται το ερώτημα: "Για ποιον λοιπόν σκοπό δόθηκε ο νόμος;" Απάντηση: "Προστέθηκε ο νόμος στην επαγγελία, έτσι ώστε με τις καθημερινές μας παραβάσεις του να οδηγηθούμε σε συναίσθηση της ενοχής και της αδυναμίας μας, μέχρι να έλθει ο απόγονος του Αβραάμ, για χάρη του οποίου είχαν δοθεί οι επαγγελίες". Οπότε εμείς με τη συναίσθηση των αδυναμιών μας ευκολότερα θα εγκολπωνόμασταν τον απόγονο του Αβραάμ, δηλαδή τον Χριστό, διαμέσου του Οποίου μας δίνονται οι ευλογίες. Έτσι ο νόμος είχε προσωρινή ισχύ. Διατάχθηκε **με τη μεσολάβηση αγγέλων** και δόθηκε με τα χέρια του Μωυσή, ως μεσίτη μεταξύ Θεού και Ιουδαίων)*» [Γαλ. 3, 19].

Και πάλι: «*οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε (: εσείς πήρατε τον νόμο τον οποίο διέταξε ο Θεός διαμέσου αγγέλων, και δεν τον τηρήσατε, αλλά τον παραβήκατε)*» [Πράξ. 7, 53]. Και παντού λέγει ότι**ο νόμος έχει δοθεί μέσω αγγέλων**. Μερικοί λοιπόν ισχυρίζονται ότι εννοεί τον Μωυσή. Αλλά **αυτό δεν ευσταθεί γιατί εδώ μιλάει για πολλούς αγγέλους. Και αγγέλους εννοεί εδώ εκείνους που βρίσκονται στον ουρανό**. Τι λοιπόν μπορούμε να πούμε; **Ή του δεκάλογο εννοεί μόνο (γιατί εκεί ο Μωυσής μιλούσε και ο Θεός απαντούσε), ή ότι ήταν παρόντες άγγελοι που τους πρόσταζε ο Θεός, ή ότι μιλάει έτσι για όλα όσα λέγονται και γίνονται στην Παλαιά Διαθήκη, επειδή συμμετείχαν σε όλα άγγελοι.** Πώς όμως αλλού λέγει ότι «*ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη (: ο νόμος, που τον παρέβαιναν οι άνθρωποι και για το λόγο αυτό γίνονταν ένοχοι και ανάξιοι να λάβουν τη χάρη της υιοθεσίας, δόθηκε διαμέσου ανθρώπου και δούλου, του Μωυσή)*» [Ιω. 1, 17] και εδώ ότι δόθηκε μέσω των αγγέλων. Γιατί λέγει: «*κατέβη δὲ Κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἐν γνόφῳ (: και ο Κύριος κατέβηκε στο όρος το Σινά στην κορυφή του*

*όρους)*» [Έξ. 19, 20].

«*Εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος*». Τι σημαίνει «*βέβαιος*»; **Αληθινός**, όπως θα μπορούσε να πει κανείς, **και αξιόπιστος, γιατί στον κατάλληλο καιρό πραγματοποιήθηκαν όλα όσα λέχτηκαν.** Ή λοιπόν αυτό εννοεί, ή ότι επικράτησε και οι απειλές πραγματοποιούνταν· ή «*λόγο*» εννοεί **τα προστάγματα**. Γιατί οι άγγελοι, αποστελλόμενοι από τον Θεό, πρόσταζαν πολλά έξω από τον μωσαϊκό νόμο· όπως στην περίπτωση του «*Κλαυθμώνα*» [Κριτ. 2, 1: «*Καὶ ἀνέβη ἄγγελος Κυρίου ἀπὸ Γαλγὰλ ἐπὶ τὸν Κλαυθμῶνα καὶ ἐπὶ Βαιθὴλ καί ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει Κύριος· ἀνεβίβασα ὑμᾶς ἐξ Αἰγύπτου καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ εἶπα· οὐ διασκεδάσω τὴν διαθήκην μου τὴν μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα (: Άγγελος Κυρίου ανέβηκε από τα Γάλγαλα σε μια τοποθεσία την οποία ονόμαζαν Κλαυθμώνα και στη Βαιθήλ, όπου κατοικούσαν οι Ισραηλίτες, και είπε σε αυτούς: «Αυτά λέγει ο Κύριος: "Σας έβγαλα ελεύθερους από την Αίγυπτο και σας οδήγησα στη χώρα αυτή, για την οποία ορκίστηκα στους προπάτορές σας και είπα: Ουδέποτε θα αθετήσω τη συμφωνία μου με εσάς")*»], των Κριτών και του Σαμψών. Γι΄αυτό λοιπόν δεν είπε «*νόμος*», αλλά «*λόγος*». Και νομίζω πως ίσως το λέγει αυτό για να δηλώσει με αυτό **μάλλον τα όσα οικονομήθηκαν μέσω αγγέλων**. Τι λοιπόν θα πούμε; **Ότι παραβρίσκονταν τότε οι άγγελοι που είχαν αναλάβει το ισραηλιτικό έθνος, και αυτοί έκαναν τις σάλπιγγες και τα άλλα, τη φωτιά, τον γνόφο.**

«*Και κάθε παράβασή του*», λέγει, «*και παρακοή τιμωρήθηκε δίκαια με την ανάλογη τιμωρία*». Όχι η μία και η άλλη όχι, αλλά **κάθε** παράβαση και παρακοή. Τίποτε δεν έμεινε χωρίς ανταπόδοση, λέγει, αλλά: «*έλαβε δίκαιη* ***ανταπόδοση***», αντί να πει «*τιμωρία*». Και γιατί είπε έτσι; Έτσι συνηθίζει ο Παύλος, να μην κάνει μεγάλη διάκριση στις λέξεις, αλλά αδιάφορα και σε εύφημα πράγματα να χρησιμοποιεί κακόηχη· όπως και αλλού λέγει: «*λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ (: και όταν λέω οχυρώματα, δεν εννοώ πύργους ή φρούρια υλικά, αλλά πνευματικά. Δηλαδή ανατρέπουμε συλλογισμούς πονηρούς και κάθε υψηλοφροσύνη που υψώνεται σαν πύργος και εμποδίζει τους ανθρώπους να γνωρίσουν τον αληθινό Θεό. Ακόμη με τα όπλα μας κατανικούμε σαν άοπλο και παραδομένο αιχμάλωτο κάθε ανθρώπινη επινόηση και σοφιστεία, και οδηγούμε όσους παραπλανώνται από αυτές στο να υπακούσουν στον Χριστό)*» [Β' Κορ. 10, 5].

Και πάλι αλλού ανέφερε **την ανταμοιβή** αντί για την κόλαση, και εδώ καλεί **μισθό την τιμωρία.** «*Εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ, ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν (: θα αξιωθείτε πράγματι με τα παθήματα αυτά να κληρονομήσετε τη βασιλεία του Θεού, αφού είναι δίκαιο βέβαια για τον Θεό να ανταποδώσει θλίψη σε όσους σας θλίβουν)*» [Β' Θεσ. 1, 6], λέγει. Δηλαδή **δεν χάθηκε η δικαιοσύνη, αλλά την εφάρμοσε ο Θεός και έστρεψε την τιμωρία σε αυτούς που**

**αμάρτησαν**. Όμως τα αμαρτήματα δεν γίνονται όλα στα φανερά, εκτός αν παραβιαστούν οι εντολές.

«*Πώς λοιπόν εμείς*», λέγει, «*θα ξεφύγουμε την τιμωρία, εάν αμελήσουμε μια τόσο μεγάλη και σπουδαία σωτηρία;)*» [Εβρ. 2, 3]. Με αυτό δήλωσε ότι δεν ήταν μεγάλη εκείνη η σωτηρία. Και σωστά πρόσθεσε και το «***τόσο μεγάλη***». «*Γιατί*», λέγει, «*δεν θα μας σώσει τώρα από πολέμους, ούτε θα μας δώσει τη γη και τα αγαθά της, αλλά θα καταργηθεί ο θάνατος, θα αφανιστεί ο διάβολος, θα μας δοθεί η βασιλεία των ουρανών, η αιώνια ζωή*». Όλα λοιπόν αυτά τα δήλωσε με συντομία λέγοντας: «*αν αμελήσουμε για μια τόσο μεγάλη σωτηρία*». Στη συνέχεια προσθέτει και το αξιόπιστο: «*ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου (: τη σωτηρία αυτή δεν μας τη γνωστοποίησαν κάποιοι άγγελοι, όπως έγινε στον νόμο, αλλά αφού άρχισε να την κηρύττει ο ίδιος ο Κύριος)*» [Εβρ. 2, 3]. Δηλαδή **από την ίδια την πηγή έχει την αρχή της· δεν τη διαβίβασε στη γη άνθρωπος, ούτε κτιστή δύναμη, αλλά ο ίδιος ο Μονογενής.**

«*ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη (: τη σωτηρία αυτή δεν μας τη γνωστοποίησαν κάποιοι άγγελοι, όπως έγινε στον νόμο, αλλά αφού άρχισε να την κηρύττει ο ίδιος ο Κύριος, μας την παρέδωσαν ως αληθινή και αξιόπιστη οι άγιοι Απόστολοι που την άκουσαν κατευθείαν από το στόμα του Κυρίου)*». Τι σημαίνει «***ἐβεβαιώθη***»; **Πιστεύτηκε ή πραγματοποιήθηκε.** «*Γιατί*», λέγει, «*έχουμε τον αρραβώνα· δηλαδή δεν έσβησε, δεν έληξε, αλλά εξακολουθεί να ισχύει και να επικρατεί*». Και η αιτία είναι η ενέργεια της θείας δύναμης. Τι σημαίνει «***ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων***»;. Δηλαδή, **εκείνοι που την άκουσαν από τον Κύριο, αυτοί μας τη βεβαίωσαν. Αυτό είναι μεγάλο και αξιόπιστο**.

Το ίδιο λέγει και ο Λουκάς στην αρχή του Ευαγγελίου: «*καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου (: όπως μας τα παρέδωσαν με την προφορική τους διδασκαλία εκείνοι που από την αρχή του μεσσιακού έργου του Σωτήρος έγιναν αυτόπτες μάρτυρες του Ιησού Χριστού και υπηρέτες του κηρύγματός Του)*» [Λουκά 1, 2]. Πώς λοιπόν βεβαιώθηκε; «*Και τι γίνεται*», αναρωτιέται ίσως κάποιος, «*αν τα έπλασαν εκείνοι που τα άκουσαν;*» Αναιρώντας λοιπόν αυτό και δείχνοντας πως η χάρη δεν είναι ανθρώπινη, πρόσθεσε: «*συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ (: και μαζί με τη μαρτυρία των Αποστόλων πρόσθεσε τη μαρτυρία Του και ο ίδιος ο Θεός)*». **Αν δηλαδή τα έπλασαν εκείνοι, δεν θα ήταν δυνατό να δώσει μαρτυρία σε αυτούς ο Θεός. Μαρτυρούν δηλαδή εκείνοι, μαρτυρεί όμως και ο Θεός.**

**Πώς μαρτυρεί ο Θεός; Όχι με λόγο ούτε με φωνή** (γιατί ήταν και αυτό αξιόπιστο), αλλά πώς; «*Σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλαις δυνάμεσι (: ο Θεός επιβεβαίωνε το κήρυγμα των Αποστόλων* ***με θαύματα και καταπληκτικά έργα και ποικίλες υπερφυσικές δυνάμεις)***». Σωστά ανάφερε το «*καὶ ποικίλαις*

*δυνάμεσι (: και ποικίλες υπερφυσικές δυνάμεις)*», για να δηλώσει **την αφθονία των χαρισμάτων**, πράγμα που δεν έγινε στους προηγούμενους, ούτε έγιναν **τόσα θαύματα και τόσο διαφορετικά**. Δηλαδή δεν πιστέψαμε απλώς σε εκείνους -τους αποστόλους-, αλλά με σημεία και τέρατα. Επομένως, δεν πιστεύουμε σε εκείνους, αλλά **στον ίδιο τον Θεό**. «*καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν (: και θεία χαρίσματα, τα οποία το Άγιο Πνεύμα διαμοίραζε στους πιστούς σύμφωνα με το θέλημά Του)*». Τι λοιπόν σημαίνει αυτό, τη στιγμή που και οι γόητες κάνουν θαύματα και οι Ιουδαίοι έλεγαν ότι με τη δύναμη του Βεελζεβούλ ο Χριστός βγάζει τα δαιμόνια; Αλλά δεν κάνουν τέτοια θαύματα· γι' αυτό είπε: «*καὶ ποικίλαις δυνάμεσι*». Γιατί **εκείνα δεν ήταν δύναμη, αλλά αδυναμία και φαντασία και μάταια πράγματα**. Γι' αυτό είπε: «*με τον διαμοιρασμό των χαρισμάτων του αγίου Πνεύματος, σύμφωνα με το θέλημά Του*».

Εδώ νομίζω πως υπονοεί και κάτι άλλο. Φυσικό δηλαδή ήταν να μην υπήρχαν εκεί πολλοί με χαρίσματα και να είχαν εκλείψει αυτά, επειδή αυτοί έγιναν νωθρότεροι. Για να τους παρηγορήσει και σε αυτό και για να μην τους αφήσει να πέσουν, ανάθεσε τα πάντα στη θέληση του Θεού. «*Αυτός*», λέγει, «*ξέρει τι συμφέρει στον καθένα και έτσι καταμερίζει τη χάρη*», πράγμα που κάνει και στην *προς Κορινθίους* λέγοντας: «*νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν (: τώρα όμως ο Θεός σοφά τοποθέτησε στο σώμα καθένα από τα μέλη ακριβώς όπως θέλησε σύμφωνα με την αγαθότητα και την πανσοφία Του, πάντοτε το συμφέρον και την εξυπηρέτηση ολόκληρου του σώματος)*» [:Α' Κορ. 12, 18], και «*Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον (: δίνεται λοιπόν στον καθένα το χάρισμα με το οποίο φανερώνεται η ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, για να υπηρετηθεί το συμφέρον και η ωφέλεια όλων των μελών της εκκλησίας)*» [: Α' Κορ. 12, 7].

Δείχνει ότι **το χάρισμα δίνεται σύμφωνα με τη θέληση του Πατέρα. Πολλές φορές όμως πολλοί δεν έλαβαν χάρισμα από ακάθαρτο και νωθρό βίο**, **και μερικές φορές, αν και είχαν καλό και καθαρό βίο, δεν έλαβαν· για ποιο λόγο; Για να μην εκτραπούν, να μην υπερηφανευτούν, να μη γίνουν ραθυμότεροι, να μην αλαζονευτούν περισσότερο.** Γιατί **αν και χωρίς χάρισμα η ίδια η συνείδηση του καθαρού βίου μπορεί να οδηγήσει σε έπαρση, πολύ περισσότερο όταν υπάρχει και η χάρη.** Ώστε **τα χαρίσματα δίνονταν περισσότερο στους ταπεινούς και στους απλοϊκούς και πιο πολύ στους απλοϊκούς**· γιατί λέγει: «*καθ᾽ ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας (: και όλοι κάθε μέρα σύχναζαν στο ιερό με ακούραστο ζήλο και με μια ψυχή. Και αφού έκοβαν άρτο στα σπίτια όπου συναθροίζονταν σε κοινά τραπέζια, έπαιρναν την τροφή που τους προσφερόταν, κι έτρωγαν με καρδιά γεμάτη από αγαλλίαση και με παιδική ειλικρίνεια και απλότητα)*» [Πράξ. 2, 46]. Πραγματικά και με τον τρόπο αυτόν τους προέτρεψε περισσότερο· και αν ήταν

ραθυμότεροι, τους παρακίνησε.

Γιατί **αυτός που είναι ταπεινός και δεν έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του γίνεται πιο επιμελής, όταν λάβει ένα χάρισμα, επειδή το έλαβε χωρίς να αξίζει και επειδή θεωρεί τον εαυτό του ανάξιο γι' αυτό**. **Αυτός όμως που νομίζει ότι έχει κατορθώσει κάτι, θεωρεί ότι το πράγμα είναι οφειλή προς αυτόν και φουσκώνει από αλαζονεία**. Ώστε **ο Θεός οικονομεί το πράγμα αυτό όπως συμφέρει**. Αυτό μπορεί να το δει κανείς να συμβαίνει και στην εκκλησία· γιατί άλλος μπορεί να κηρύττει και άλλος ούτε το στόμα του μπορεί να ανοίξει. **Κανείς λοιπόν ας μη λυπάται γι' αυτό**, γιατί «*ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον (: δίνεται λοιπόν στον καθένα το χάρισμα με το οποίο φανερώνεται η ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, για να υπηρετηθεί το συμφέρον και η ωφέλεια όλων τω μελών της εκκλησίας)*» [: Α' Κορ. 12, 7]. Αν δηλαδή ένας οικοδεσπότης γνωρίζει τι να εμπιστευτεί στον καθένα, **πολύ περισσότερο ο Θεός που γνωρίζει καλά τον νου των ανθρώπων και ξέρει τα πάντα πριν γεννηθούν αυτοί. Ένα είναι μόνο το άξιο λύπης, η αμαρτία, και κανένα άλλο.**

**Μην πεις «*γιατί δεν έχω χρήματα;*» ή «*αν είχα, θα έδινα στους φτωχούς*». Δεν ξέρεις, αν είχες, αν δεν ήσουν και περισσότερο πλεονέκτης· τώρα βέβαια τα λες αυτά, αλλά όταν τα αποκτήσεις, θα γίνεις άλλος άνθρωπος. Γιατί και όταν είμαστε χορτασμένοι νομίζουμε πως μπορούμε να νηστεύουμε· όταν όμως αφήσουμε να περάσει ένα μικρό χρονικό διάστημα μάς έρχεται άλλη σκέψη.** Πάλι, όταν δεν είμαστε μεθυσμένοι νομίζουμε πως μπορούμε να νικήσουμε το πάθος της μέθης· όταν όμως μας κυριέψει, δεν έχουμε πια την ίδια γνώμη. Μην πεις: «*γιατί δεν έχω το χάρισμα της διδασκαλίας;*» ή «*αν το είχα, θα οικοδομούσα πάρα πολλούς*». Δεν ξέρεις, αν το είχες, μήπως απέβαινε προς καταδίκη σου, μήπως ο φθόνος ή η οκνηρία γίνονταν αιτία να κρυβεί το τάλαντο. Τώρα βέβαια είσαι απαλλαγμένος απ' όλ’ αυτά και αν δεν δώσεις την κανονισμένη μερίδα τροφής δεν κατηγορείσαι, τότε όμως θα γίνεις υπεύθυνος για άπειρα πράγματα.

Άλλωστε ούτε τώρα είσαι έξω από το χάρισμα. **Δείξε στο μικρό, ποιος θα ήσουν αν είχες το χάρισμα εκείνο**· γιατί λέγει ο Κύριος: «*εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; (: εάν λοιπόν στον άδικο πλούτο δεν φανήκατε αξιόπιστοι και τίμιοι, αλλά τον διαχειριστήκατε εγωιστικά και αντίθετα με το θέλημα του Θεού που σας τον εμπιστεύτηκε, τον αληθινό και αιώνιο πλούτο της βασιλείας ποιος θα σας τον εμπιστευθεί; Κανείς)*» [Λουκά 16, 11]. Δείξε όπως η χήρα· γιατί δύο οβολούς είχε εκείνη και όλα όσα είχε τα έδωσε.

Ζητάς χρήματα; **Δείξε ότι περιφρονείς τα λίγα, για να σου εμπιστευτώ και**

**για τα πολλά· αν όμως δεν περιφρονείς αυτά, πολύ περισσότερο δεν θα περιφρονήσεις και εκείνα.** Πάλι, **στον λόγο δείξε ότι χρησιμοποιείς όπως πρέπει την παραίνεση και τη συμβουλή**. Δεν έχεις την εξωτερική ευγλωττία; Δεν έχεις πλούτο νοημάτων; Αλλά όμως ξέρεις αυτά τα κοινά. Έχεις παιδί, γείτονα, φίλο, αδελφό, συγγενείς. Αν δεν μπορείς να βγάλεις δημόσια στην εκκλησία μακρό λόγο, μπορείς να τους συμβουλευτείς αυτούς ιδιαιτέρως. Εδώ δεν χρειάζεται η ρητορεία ούτε πολλά λόγια· δείξε σε αυτούς ότι, αν είχες ευγλωττία λόγου, δεν θα αδιαφορούσες. **Αν στο μικρό δεν φροντίζεις, πώς θα σου εμπιστευτώ για το μεγάλο;** Το ότι λοιπόν αυτό το μπορεί ο καθένας, άκουσε πώς το επέτρεψε ο Παύλος και στους λαϊκούς: «*Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους (: αφού λοιπόν έχουμε τέτοιον υψηλό προορισμό, γι' αυτό να προτρέπετε ο ένας τον άλλον)*», λέγει, «*καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε (: και να οικοδομείτε στην αρετή ο καθένας σας τον κάθε έναν ξεχωριστά, όπως άλλωστε και ήδη το κάνετε)*» [Α' Θεσ. 5, 11]· και Α' Θεσ. 4, 18: «*Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις (: αφού λοιπόν τα πιστεύετε και τα ξέρετε αυτά για τους πεθαμένους, να παρηγορείτε ο ένας τον άλλο με τους λόγους αυτούς της ελπίδας που σας γράφω)*»].

**Ο Θεός γνωρίζει πώς να μοιράσει στον καθένα τα χαρίσματα.** Μήπως είσαι εσύ καλύτερος από τον Μωυσή; Άκουσε πώς δυσανασχετεί. «*Μὴ ἐγὼ (: Μήπως εγώ)*», λέγει, «*ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς, ὅτι λέγεις μοι, λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν; (: μήπως εγώ συνέλαβα στην κοιλιά μου όλον αυτόν τον λαό ή εγώ τον γέννησα, ώστε να μου λες: πάρε αυτόν τον λαό στην αγκαλιά σου, όπως η τροφός παίρνει στην αγκαλιά της το νήπιο που θηλάζει και οδήγησέ τους στη γη, την οποία ορκίστηκες στους πατέρες τους;)*» [Αριθμ. 11, 12]. Και τι έκαμε ο Θεός; Αφαίρεσε απ' αυτόν τη χάρη και την έδωσε στους άλλους, δείχνοντας ότι ούτε όταν βάσταζε τον λαό ήταν δικό του το χάρισμα, αλλά του Πνεύματος. **Αν είχες το χάρισμα πολλές φορές θα υπερηφανευόσουν, πολλές φορές θα είχες παρεκτραπεί· δεν ξέρεις εσύ τον εαυτό σου, όπως σε ξέρει ο Θεός.** Ας μη λέμε: «*σε τι αποβλέπει αυτό και γιατί γίνεται αυτό;*». **Όταν οικονομεί ο Θεός, ας μην Του ζητούμε ευθύνες**. Γιατί αυτό είναι γνώρισμα της χειρότερης ασέβειας και ανοησίας. **Δούλοι είμαστε** και μάλιστα δούλοι που διαφέρουμε πολύ από τον Κύριο και **δεν γνωρίζουμε αυτά που συμβαίνουν κάθε ημέρα**.

**Ας μην περιεργαζόμαστε την απόφαση του Θεού, αλλά εκείνο που μας έδωσε ας το διατηρούμε, είτε είναι μικρό είτε είναι το πιο ασήμαντο, και οπωσδήποτε θα προκόψουμε**. Ή καλύτερα, **τίποτε δεν είναι μικρό από τις δωρεές του Θεού**. Στενοχωριέσαι γιατί δεν έχεις το χάρισμα της διδασκαλίας; Πες μου λοιπόν, τι νομίζεις πως είναι μεγαλύτερο, το χάρισμα της διδασκαλίας ή το χάρισμα της θεραπείας ασθενειών; Ασφαλώς το δεύτερο. Τι όμως, δεν νομίζεις πως από τη θεραπεία των ασθενειών μεγαλύτερο είναι το να ανοίγει κανείς τα μάτια των τυφλών; Δεν νομίζεις πως μεγαλύτερο είναι να ανασταίνει νεκρούς; Και πες μου

ακόμη, δεν νομίζεις πως είναι μεγαλύτερο το να κάνει αυτό με σκιές και σουδάρια, από το να το κάνει με λόγια; Τι λοιπόν, θέλεις, πες μου, να ανασταίνεις νεκρούς με σκιές και σουδάρια ή να έχεις το χάρισμα της διδασκαλίας; Οπωσδήποτε θα πεις το πρώτο, να ανασταίνεις δηλαδή νεκρούς με σκιές και σουδάρια.

Αν λοιπόν σου δείξω πως πολύ ανώτερο από αυτό είναι άλλο χάρισμα, και ενώ μπορεί να το λάβεις δεν το λαμβάνεις, και γι' αυτό δικαίως χάνεις και αυτά, τι θα πεις; Αλλά το χάρισμα αυτό είναι δυνατό να το έχει όχι ένας ούτε δύο, αλλά όλοι οι άνθρωποι. Ξέρω ότι αισθανθήκατε κατάπληξη και μεγάλη απορία, αφού πρόκειται να ακούσετε ότι **μπορείτε να έχετε χάρισμα ανώτερο από το να ανασταίνετε νεκρούς, να ανοίγετε τα μάτια των τυφλών και να κάνετε εκείνα που γίνονταν και στην εποχή των αποστόλων· και ίσως το θεωρείτε αυτό αναξιόπιστο. Ποιο λοιπόν είναι αυτό το χάρισμα; Η αγάπη.** Όμως πιστέψτε με, γιατί ο λόγος αυτός δεν είναι δικός μου, αλλά του Χριστού, που μιλάει μέσω του Παύλου. Τι λοιπόν λέγει; «*Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. καὶ ἔτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι (: επιδιώκετε λοιπόν με ζήλο τα χαρίσματα που φέρνουν μεγαλύτερη ωφέλεια, και γι᾽ αυτό είναι και ανώτερα. Και τώρα σας δείχνω ένα πολύ ανώτερο ακόμα δρόμο, και μέσο έξοχο και υπέροχο, με το οποίο αποκτώνται τα καλύτερα χαρίσματα. Και το μέσο αυτό είναι* ***η αγάπη****)*»[Α' Κορ. 12, 31].

Τι σημαίνει «*και έναν πολύ ανώτερο δρόμο*»; Αυτό που λέγει σημαίνει το εξής: οι Κορίνθιοι τότε υπερηφανεύονταν για τα χαρίσματα και όσοι είχαν το χάρισμα να μιλούν διάφορες γλώσσες, το μικρότερο χάρισμα, φέρονταν αλαζονικά στους άλλους. Λέγει λοιπόν: «*Θέλετε γενικά χαρίσματα; Εγώ σας δείχνω έναν δρόμο χαρισμάτων, όχι απλώς ανώτερο, αλλά πολύ ανώτερο*». Στη συνέχεια λέγει: «*Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον· καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι (: εάν υποθέσουμε ότι μιλώ τις γλώσσες των ανθρώπων και των αγγέλων, δεν έχω όμως αγάπη μοιάζω με τον άψυχο χαλκό που βουίζει όταν τον χτυπούν, ή με το κύμβαλο που βγάζει μεγάλο θόρυβο χωρίς κάποια σημασία· και αν έχω το χάρισμα της προφητείας και γνωρίζω όλα τα μυστικά και τα σχέδια των βουλών του θεού και έχω όλη την γνώση που μπορεί να αποκτήσει ο άνθρωπος, και αν έχω όλη την πίστη ώστε και να μετακινώ ακόμη βουνά, δεν έχω όμως αγάπη δεν είμαι τίποτε)*» [Α' Κορ. 13, 1-2].

Είδες χάρισμα; Λοιπόν ζήλεψε αυτό το χάρισμα. Αυτό είναι ανώτερο από το να ανασταίνεις νεκρούς· αυτό είναι πολύ καλύτερο από όλα τα άλλα. Και ότι το πράγμα είναι έτσι, άκουσε τι λέγει ο Χριστός μιλώντας στους μαθητές· «*ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις (: απ᾽ αυτό θα μάθουν όλοι ότι είστε δικοί μου μαθητές, από το αν δηλαδή έχετε αγάπη μεταξύ σας. Η*

*αγάπη αυτή θα σας εξασφαλίσει την αναγνώριση, τον σεβασμό και την εκτίμηση των ανθρώπων περισσότερο από τη θαυματουργική σας δράση)»* [Ιω. 13, 35].

Στη συνέχεια, για να δείξει με ποιο πράγμα, δεν ανέφερε τα θαύματα, αλλά τι; «*Αν έχετε αγάπη μεταξύ σας*». Και πάλι προς τον Πατέρα λέγει: «*ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας (: Σε παρακαλώ για όλους αυτούς, για να είναι όλοι ένα με την αγάπη και την ομοφροσύνη που θα κυριαρχεί μεταξύ τους. Όπως εσύ, Πάτερ, είσαι ενωμένος με Εμένα κι εγώ ενωμένος με Εσένα, επειδή έχουμε και οι δύο την ίδια ουσία και φύση, έτσι σε παρακαλώ να είναι κι αυτοί ένα έχοντας κοινωνία και ένωση με μας, για να πιστέψει ο κόσμος ότι Εσύ με απέστειλες. Και θα το πιστέψει ο κόσμος που είναι διαιρεμένος και διχασμένος, καθώς θα βλέπει το καταπληκτικό αυτό θαύμα της ενότητας και συμφωνίας των πιστών στο πρόσωπό μου)»* [Ιω. 17, 21].

Και Αυτός έλεγε προς τους μαθητές Του: *«ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀ λλήλους (: και σας δίνω γι' αυτό νέα εντολή: Να αγαπάτε δηλαδή ο ένας τον άλλο. Όπως εγώ σας αγάπησα, έτσι κι εσείς να αγαπιέστε μεταξύ σας)»* [Ιω. 13, 34]. Από εκείνους λοιπόν που ανασταίνουν νεκρούς, αυτός είναι πιο σεβαστός και πιο λαμπρός. Και σωστά. Γιατί **εκείνο το χάρισμα ανήκει ολόκληρο στη χάρη του Θεού, ενώ αυτό και στη δική σου προσπάθεια** . Αυτό πράγματι είναι γνώρισμα του Χριστιανού· **αυτό δείχνει τον μαθητή του Χριστού, αυτόν που βασανίζεται, αυτόν που δεν έχει κανένα κοινό στη γη. Χωρίς αυτό ούτε το μαρτύριο μπορεί να ωφελήσει σε κάτι.**

Και για να μάθεις, πρόσεχε αυτό καλά. Ο Παύλος έλαβε δύο ή καλύτερα τρεις κορυφαίες αρετές, να ενεργεί θαύματα, να γνωρίζει τα πάντα, να ζει ενάρετα,**χωρίς την αγάπη όμως είπε ότι αυτά δεν είναι τίποτε** . Και πώς αυτά δεν αξίζουν τίποτε, εγώ θα το πω. «*Καὶ ἐὰν ψωμίσω (: και αν διαθέσω)*», λέγει, «*πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι (: όλα τα υπάρχοντά μου για να θρέψω με ψωμί τους φτωχούς, και αν παραδώσω το σώμα μου για να καώ, δεν έχω όμως αγάπη, δεν ωφελούμε σε τίποτε από τις θυσίες αυτές)»* [Α' Κορ. 13, 3]. Γιατί **είναι δυνατό και όταν ακόμη μοιράζει και προσφέρει κανείς τα χρήματά του, να μην έχει αγάπη** . Αυτά όμως σας λέχθηκαν ικανοποιητικά στο μέρος περί της αγάπης, και εκεί παραπέμπω τους αναγνώστες. Τώρα όμως, όπως είπα, **ας επιθυμήσουμε με ζήλο αυτό το χάρισμα, ας αγαπήσουμε ο ένας τον άλλον, και δεν θα χρειαστούμε τίποτε άλλο για την επίτευξη της αρετής, αλλά όλα σε μας θα είναι εύκολα χωρίς κόπους και όλα θα τα κατορθώσουμε πολύ γρήγορα.**

Αλλά να και τώρα, λέγει, αγαπάμε ο ένας τον άλλον· γιατί ο ένας έχει δύο ή τρεις

φίλους και ο άλλος τέσσερις. Αυτός όμως δεν είναι αγάπη για τον Θεό, αλλά για να αγαπιέται κανείς ο ίδιος, ενώ η αγάπη για τον Θεό δεν έχει αυτήν την αρχή, αλλά αυτός **θα συμπεριφέρεται σε όλους σαν να ήταν αδελφοί του· τους ομοπίστους, επειδή είναι γνήσιοι αδελφοί, θα τους αγαπάει, ενώ τους αιρετικούς, τους ειδωλολάτρες και τους Ιουδαίους, επειδή είναι αδελφοί κατά τη φύση αλλά φαύλοι και αχρείοι, θα τους ευσπλαχνίζεται, θα λιώνει και θα κλαίει γι' αυτούς.**

**Με αυτό θα γίνουμε όμοιοι με τον Θεό, αν τους αγαπάμε όλους, ακόμη και τους εχθρούς μας, και όχι αν κάνουμε θαύματα**. Γιατί **και τον Θεό τον θαυμάζουμε και όταν ενεργεί θαύματα, Τον θαυμάζουμε όμως πολύ περισσότερο όταν κάνει φιλανθρωπίες και όταν δείχνει ανεξικακία.** Εάν λοιπόν και στην περίπτωση του Θεού αυτό είναι πολύ αξιοθαύμαστο, πολύ περισσότερο στην περίπτωση των ανθρώπων είναι ολοφάνερο ότι αυτό μας καθιστά αξιοθαύμαστους. **Αυτό λοιπόν ας ποθήσουμε με ζήλο**. Έτσι δεν θα έχουμε τίποτε λιγότερο από τον Παύλο και τον Πέτρο και από εκείνους που ανέστησαν άπειρους νεκρούς, έστω και αν δεν μπορούμε να σβήσουμε πυρετό.**Χωρίς την αγάπη όμως και αν ακόμη ενεργήσουμε μεγαλύτερα θαύματα από τους αποστόλους και αν ριψοκινδυνέψουμε άπειρες φορές για χάρη της πίστης, δεν θα έχουμε κανένα όφελος**. Και αυτά δεν τα λέγω εγώ, αλλά τα γνωρίζει καλά εκείνος ο τρόφιμος της αγάπης. Σε εκείνον λοιπόν ας πιστεύουμε.

Έτσι ασφαλώς θα μπορέσουμε να επιτύχουμε τα αγαθά που μας έχει υποσχεθεί ο Θεός, στα οποία είθε να μετάσχουμε όλοι μας, με τη χάρη και τη φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, μαζί με τον οποίο στον Πατέρα και συγχρόνως στο Άγιο Πνεύμα ανήκει η δόξα, η δύναμη και η τιμή, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

***

ΟΜΙΛΙΑ Δ΄

*«Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν, διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; (: Πρέπει λοιπόν να προσέξουμε πολύ Ποιος είναι Αυτός που μας κήρυξε τη σωτηρία αυτή· διότι ο Θεός δεν υπέταξε σε αγγέλους τον νέο κόσμο που θα εγκαθίδρυε ο Μεσσίας, και για τον οποίο μιλούμε, αλλά τον υπέταξε στον ίδιο τον Μεσσία. Έδωσε μάλιστα τη μαρτυρία του κάποιος σε ένα σημείο της Αγίας Γραφής και είπε: «Κύριε, ποια αξία έχει ο άνθρωπος ώστε να τον θυμάσαι, ή ο απόγονος του ανθρώπου, ώστε να τον*

*επισκέπτεσαι και να φροντίζεις γι' αυτόν;")»* [Εβρ. 9, 5-6]

Θα ήθελα να ξέρω καλά, αν μερικοί ακούνε με την ανάλογη προσοχή τα λεγόμενα, ή μήπως ρίχνω τα σπέρματα στον δρόμο· θα μιλήσω έστω και αν δεν ακούει κανείς εξαιτίας του φόβου που απειλείται από τον Σωτήρα. «*Διακήρυξε*», λέγει, «*στον λαό αυτόν, και αν δεν ακούσουν, εσύ θα είσαι ανεύθυνος*». Αν όμως ήμουν βέβαιος για το δικό σας ενδιαφέρον, δεν θα ομιλούσα μόνο από φόβο, αλλά θα το έκανα και με ευχαρίστηση. **Τώρα όμως, αν και δεν ακούει κανείς και το πράγμα για μένα είναι ακίνδυνο, αφού κάνω με το παραπάνω ό,τι εξαρτάται από μένα, ο κόπος δεν γίνεται με ευχαρίστηση**. Γιατί ποιο το όφελος, όταν δεν κατηγορούμαι βέβαια εγώ, αλλά δεν ωφελείται κανείς;

Αν όμως θελήσουν να προσέχουν μερικοί, δεν θα κερδίσω τόσο από το ότι δεν θα επιτιμηθώ, **όσο από τη δική σας προκοπή**. Πώς λοιπόν θα το γνωρίσω αυτό; Όταν συναντήσω ιδιαιτέρως όσους από σας παρατηρήσω ότι δεν προσέχουν πολύ, θα τους ρωτήσω και αν βρω ότι κατέχουν κάποια από τα λεχθέντα (δεν λέγω όλα, γιατί αυτό δεν είναι πολύ εύκολο για σας), αλλά **και αν ακόμη κατέχουν λίγα από τα πολλά, είναι ολοφάνερο πως στη συνέχεια ούτε για τα πολλά θα αμφιβάλλω**. Και έπρεπε βέβαια χωρίς δική μου προειδοποίηση και χωρίς δική σας προφύλαξη να σας ρωτήσω, αλλά όμως είναι ευχάριστο αν μπορέσω και έτσι να επιτύχω αυτό· ή καλύτερα και έτσι μπορώ χωρίς δική σας προφύλαξη να σας κάνω την ερώτηση.

Για το ότι λοιπόν θα σας ρωτήσω, σας το προείπα. Πότε όμως θα σας ρωτήσω, δεν το φανερώνω ακόμη· ίσως σήμερα, ίσως αύριο, ίσως ύστερα από είκοσι ή τριάντα ημέρες, ίσως όμως ύστερα από λιγότερες και ίσως ύστερα από περισσότερες. Έτσι και ο Θεός έκαμε άγνωστη την ημέρα του θανάτου μας. Και ούτε αν συμβεί σήμερα ή αύριο, ούτε αν συμβεί ύστερα από έναν ολόκληρο χρόνο ή ύστερα από περισσότερα χρόνια επέτρεψε να μας είναι γνωστή, **ώστε με το άγνωστο της προσδοκίας να κρατάμε τον εαυτό μας πάντοτε στην αρετή.** Και ότι θα πεθάνουμε το είπε, πότε όμως δεν το είπε. Έτσι και εγώ είπα ότι θα ρωτήσω, δεν πρόσθεσα όμως πότε, θέλοντας να φροντίζετε γι' αυτό πάντοτε. Και ας μη λέγει κανείς ότι τα άκουσα αυτά πριν από τέσσερις ή πέντε ή και περισσότερες εβδομάδες και δεν μπορώ να τα θυμάμαι. Γιατί έτσι θέλω να τα κατέχει αυτά ο ακροατής, ώστε να τα θυμάται πάντοτε και να μην ξεχνάει, ούτε να περιφρονεί τα λεγόμενα. Θέλω λοιπόν να κατέχετε, όχι για να τα πείτε σε μένα, αλλά **για να κερδίσετε εσείς**· και αυτό είναι που ενδιαφέρει εμένα. Αλλά επειδή είπα όσα έπρεπε να πω για να σας προφυλάξω, είναι ανάγκη πλέον να έρθω στη συνέχεια.

Τι λοιπόν πρόκειται να πούμε σήμερα; «*Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε (: Πρέπει λοιπόν να προσέξουμε πολύ ποιος είναι αυτός που μας κήρυξε τη σωτηρία αυτή· διότι ο Θεός δεν υπέταξε σε αγγέλους)*», λέγει, «*τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς*

*λαλοῦμεν (: τον νέο κόσμο που θα εγκαθίδρυε ο Μεσσίας, και για τον οποίο μιλούμε, αλλά* ***τον υπέταξε στον ίδιο τον Μεσσία****)*» [Εβρ. 2, 5]. Άραγε μήπως μιλάει για κάποιον άλλον κόσμο; Δεν είναι δυνατόν, αλλά μιλάει γι' αυτόν. Γι' αυτό και πρόσθεσε «*για τον οποίο μιλάμε*», για να μην αφήσει τον νου να πλανηθεί και να επιζητεί κάποιον άλλον κόσμο.

Πώς λοιπόν τον ονομάζει *μελλοντικό*; Όπως και αλλού λέγει: «*ἀλλ᾽ ἐ βασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁ μαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἔστι τύπος τοῦ μέλλοντος (: αλλά όμως, ενώ δεν υπήρχε νόμος, παρόλα αυτά, από τον Αδάμ μέχρι τον Μωυσή ο θάνατος κατακυρίευσε και τους απογόνους εκείνους του Αδάμ, που δεν αμάρτησαν με παράβαση ρητής εντολής του Θεού όπως ο Αδάμ, ο οποίος είναι τύπος του μελλοντικού νέου Αδάμ, του Ιησού Χριστού)*» [Ρωμ. 5, 14], μιλώντας για τον Αδάμ και τον Χριστό στην *προς Ρωμαίους* επιστολή, καλώντας σε σύγκριση προς τους χρόνους του Αδάμ, μελλοντικό τον κατά σάρκα Χριστό (γιατί πραγματικά ήταν μελλοντικός)· έτσι και τώρα· επειδή είπε «*ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ (: Κι όταν θα εισαγάγει με δόξα και δύναμη τον Υιό που γεννήθηκε από τον Πατέρα πριν δημιουργηθεί όλη η κτίση, για να κρίνει την οικουμένη, λέει: "Να τον προσκυνήσουν όλοι οι άγγελοι του Θεού". Ο Υιός λοιπόν που έγινε άνθρωπος είναι Κύριος και των αγγέλων)*» [Εβρ. 1, 6], για να μη νομίσεις ότι εννοεί άλλον κόσμο, το βεβαιώνει και από πολλά άλλα σημεία και από το ότι τον ονόμασε*μελλοντικό*. Γιατί **ήταν μελλοντικός ο κόσμος, ενώ ο Υιός του Θεού υπήρχε πάντοτε**. **Αυτόν λοιπόν τον μελλοντικό κόσμο δεν τον υπέταξε στους αγγέλους, αλλά στον Χριστό.** «*Και ότι λέχτηκε για τον Υιό*», λέγει, «*είναι φανερό· γιατί κανείς δεν θα μπορούσε να πει ότι λέχθηκε για τους αγγέλους*».

Έπειτα φέρνει και άλλη μαρτυρία και λέγει: «*Διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων (: έδωσε μάλιστα τη μαρτυρία του κάποιος σε ένα σημείο της Αγίας Γραφής και είπε)*» [Εβρ.2,6]. Γιατί δεν ανέφερε το όνομα του προφήτη, αλλά το απέκρυψε; Και σε άλλες μαρτυρίες το κάνει αυτό· όπως όταν λέγει: *«ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· (: και όταν θα εισαγάγει με δόξα και δύναμη τον Υιό που γεννήθηκε από τον Πατέρα πριν δημιουργηθεί όλη η κτίση, για να κρίνει την οικουμένη, λέει:»*, λέγει, «*καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ (: Να Τον προσκυνήσουν όλοι οι άγγελοι του Θεού. Ο Υιός λοιπόν που έγινε άνθρωπος είναι Κύριος και των αγγέλων)*» [Εβρ. 1, 6] και «*ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν (: Εγώ θα είμαι Πατέρας στον Ιησού που έγινε άνθρωπος, και αυτός θα είναι σε μένα Υιός)»* [Εβρ. 1, 5]. Και για τους αγγέλους βέβαια, λέγει: *«Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα (: ο Θεός, ο οποίος κάνει τους αγγέλους του ταχυκίνητους και αιθέριους σαν τους ανέμους, και τους λειτουργούς που τον υπηρετούν λαμπρούς και δραστικούς σαν την πύρινη φλόγα)*» [Εβρ. 1, 7], ενώ για τον Υιό: *«καὶ σὺ κατ᾽ ἀρχάς,*

*Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί (: Εσύ, Κύριε, στην αρχή της δημιουργίας στήριξες τη γη και την εδραίωσες μέσα στο ουράνιο στερέωμα, και έργα των χειρών σου είναι οι ουρανοί)*» [Εβρ. 1, 10].

Έτσι και εδώ λέγει: «*Διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων (: και το διαβεβαίωσε αυτό κάποιος που λέγει κάπου*)» [Εβρ. 2, 6]. Αυτό ακριβώς, δηλαδή το να κρύβει και να μην αναφέρει το όνομα αυτού που είπε τη μαρτυρία, αλλά να την παρουσιάζει σαν να ήταν διαδεδομένη και πολύ γνωστή, **νομίζω πως δείχνει ότι αυτοί γνώριζαν πολύ καλά τις Γραφές.** «*Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνῄσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ (: Τι είναι ο άνθρωπος, ο τόσο μικρός και αφανής μπροστά στο μεγαλειώδες σ σύμπαν, ώστε να καταδέχεσαι Εσύ να τον θυμάσαι; Ή τι είναι κάθε απόγονος ανθρώπου, ώστε να φροντίζεις Εσύ και να μεριμνάς όλως ιδιαιτέρως γι᾽ αυτόν; Τον έπλασες λίγο κατώτερο από τους ασώματους αγγέλους, αφού από τη μια μεριά τον προίκισες με την εικόνα Σου, από την άλλη όμως του έδωσες και υλικό σώμα. Αλλά τον στεφάνωσες συγχρόνως με δόξα και τιμή, διότι τον ανέδειξες κυρίαρχο όλης της φύσεως. Σε όλα τα επί γης κτίσματά Σου τον εγκατέστησες βασιλέα. Υπέταξες τα πάντα κάτω από τους πόδες του. Όχι μόνο τα ήμερα κτήνη, που διατρέφει για τις ανάγκες του, τα πρόβατα δηλαδή και όλα τα βόδια, αλλά ακόμη υπέταξες σε αυτόν και τα άγρια ζώα του αγρού)*» [Ψαλμ. 8, 5-7].

Αυτά αν και λέχθηκαν για όλους τους ανθρώπους, θα ταίριαζαν όμως καλύτερα στον κατά σάρκα Χριστό. Γιατί το «όλα τα υπέταξες κάτω από τα πόδια Του» ανήκει μάλλον σε Εκείνον, παρά σε μας. Γιατί ο Υιός του Θεού χωρίς να είμαστε τίποτε, μας επισκέφτηκε και, αφού ανέλαβε αυτό που ήταν δικό μας και το ένωσε με τον εαυτό Του, έγινε ανώτερος από όλους. «Αφού λοιπόν», λέγει, «όλα τα υπέταξε σε Αυτόν, δεν άφησε τίποτε που να μην το υποτάξει σε Αυτόν» «*Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ (: Όλα τα υπέταξες κάτω από τα πόδια του)*», λέγει, «*ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον (: Λοιπόν, αφού υπέταξε σ᾽ αυτόν τα πάντα, δεν άφησε τίποτε που να μην του το υποτάξει)· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα (: Τώρα όμως δεν βλέπουμε ακόμη να είναι όλα υποταγμένα ούτε στον τέλειο εκπρόσωπο της ανθρώπινης φύσεως Ιησού, αφού κι αυτός δεν αναγνωρίστηκε απ᾽ όλους τους ανθρώπους ως βασιλιάς και λυτρωτής, αλλά και η Εκκλησία Του διώκεται και δοκιμάζεται)*» [Εβρ. 2, 8].

Αυτό που λέγει σημαίνει το εξής: επειδή είπε «*ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου (: κάθισε τώρα μετά την Ανάληψή σου στα δεξιά μου, ωσότου υποτάξω τους εχθρούς σου βάζοντάς τους κάτω από τα πόδια σου ως υποπόδιο πάνω στο οποίο θα πατάς, για να έχεις αιωνίως αδιαφιλονίκητη την εξουσία)*» [Εβρ. 1, 13] και ήταν φυσικό να αδημονούν ακόμη, έπειτα, αφού στο

μεταξύ ανέφερε μερικά άλλα, πρόσθεσε αυτή τη μαρτυρία που βεβαίωνε εκείνη. Για να μη λένε δηλαδή: «*Πώς έθεσε τους εχθρούς κάτω από τα πόδια του, αφού εμείς πάθαμε τόσο πολλά;*» αρκετά βέβαια το υπαινίχτηκε και στο προηγούμενο (γιατί το «*ώσπου*» δεν φανέρωνε αυτό που γίνεται αμέσως, αλλά εκείνο που γίνεται με το πέρασμα του χρόνου), αλλά εδώ το εξηγεί καλύτερα. «*Να μη νομίσεις*», λέγει, «*επειδή δεν έχουν υποταχθεί ακόμη, ότι δεν υποτάσσονται· γιατί ότι πρέπει να υποταχθούν, είναι φανερό*. Άλλωστε και η προφητεία γι' αυτό έχει λεχθεί· «αφού λοιπόν», λέγει, «υπέταξε τα πάντα σε αυτόν, δεν άφησε τίποτε που να μην το έχει υποτάξει σε Αυτόν».

Πώς λοιπόν δεν έχουν όλα υποταχθεί σε Αυτόν; Γιατί πρόκειται να υποταχθούν. **Αφού λοιπόν όλα πρέπει να υποταχθούν, αλλά δεν έχουν υποταχθεί ακόμη, να μη στενοχωριέσαι ούτε να ανησυχείς. Γιατί, αν είχε φθάσει το τέλος και όλα είχαν υποταχθεί, και εσύ έπασχες αυτά, σωστά θα στενοχωριόσουν**. Τώρα όμως δεν βλέπουμε ακόμη να έχουν υποταχθεί όλα σε Αυτόν, ο βασιλιάς δεν εξουσιάζει ακόμη καθαρά. Γιατί λοιπόν ανησυχείς που υποφέρεις; **Δεν επικράτησε σε όλους το κήρυγμα, δεν είναι ακόμη ο καιρός για ολοκληρωτική υποταγή.** Στη συνέχεια πάλι άλλη παρηγοριά· ήδη και αυτός που πρόκειται να υποτάξει όλους πέθανε και έπαθε άπειρα κακά. «*Βλέπουμε όμως*», λέγει, «*ότι ο Ιησούς, που έγινε για ένα μικρό χρονικό διάστημα κατώτερος από τους αγγέλους, εξαιτίας του θανάτου Του*». Έπειτα τα καλά πάλι, «*είναι στεφανωμένος με δόξα και τιμή*». Γιατί λοιπόν ανησυχείς που υποφέρεις; Δεν επικράτησε σε όλους το κήρυγμα, δεν είναι ακόμη καιρός για ολοκληρωτική υποταγή.

Στη συνέχεια πάλι άλλη παρηγοριά· ήδη και αυτός που πρόκειται να υποτάξει όλους πέθανε και έπαθε άπειρα κακά. «*Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου (: Βλέπουμε όμως τον Ιησού, ο οποίος για ένα μικρό χρονικό διάστημα, όταν πέθανε και τάφηκε, έγινε κατώτερος από τους αθάνατους αγγέλους, να έχει στεφανωθεί με δόξα και τιμή λόγω του παθήματος που του επέφερε τον θάνατο. Και υπέστη το πάθημα του θανάτου για τη χάρη που ευαρεστήθηκε ο Θεός να δώσει στην ανθρωπότητα. Για να συγχωρήσει δηλαδή ο Θεός το ανθρώπινο γένος, χρειάστηκε ο Ιησούς να γευθεί το πικρό ποτήρι του θανάτου για κάθε άνθρωπο)*» [Εβρ. 2, 8]. Έπειτα τα καλά πάλι: «είναι στεφανωμένος με δόξα και τιμή».

Είδες πώς τα προσάρμοσε όλα σε αυτόν; Πράγματι **το «*για λίγο*» θα ταίριαζε περισσότερο σε Αυτόν, που έμεινε στον άδη μόνο για τρεις ημέρες, και όχι σε μας που φθειρόμαστε για πολύ.** Το ίδιο και το «*με δόξα και τιμή*» θα ταιριάσει καλύτερα σε εκείνον, παρά σε εμάς. **Πάλι τους θυμίζει τον σταυρό, προσπαθώντας να επιτύχει δύο πράγματα· να δείξει τη φροντίδα του και να τους πείσει να υποφέρουν τα πάντα με γενναιότητα, έχοντας**

**στραμμένο τον νου τους στον Διδάσκαλο**. *Γιατί, αν ο προσκυνούμενος από τους αγγέλους,* λέγει, *ανέχθηκε να είναι για λίγο κατώτερος από αυτούς για χάρη σου, πολύ περισσότερο πρέπει εσύ, που είσαι κατώτερος από τους αγγέλους, να υποφέρεις τα πάντα για χάρη Του.*

Έπειτα δείχνει ότι η δόξα και η τιμή είναι ο σταυρός, όπως ακριβώς και αυτός τον αποκαλεί δόξα, λέγοντας: «*ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου (: Ήλθε η ώρα που όρισε ο Θεός, σύμφωνα με το προκαθορισμένο σχέδιό Του, για να δοξασθεί ο υιός του ανθρώπου με τον θάνατό Του και την Ανάληψή Του, οπότε και θα αναγνωριστεί ως Μεσσίας και από τους εθνικούς)*» [Ιω. 11, 4]. **Αν λοιπόν Εκείνος καλεί δόξα τα παθήματά Του για τους δούλους, πολύ περισσότερο πρέπει εσύ να καλείς τα παθήματά σου δόξα για τον Κύριο.**

Βλέπεις πόσος είναι ο καρπός του σταυρού; Μη φοβηθείς γι' αυτό το πράγμα. Το θεωρείς βέβαια δύσκολο, αλλά γεννάει άπειρα αγαθά. Δείχνει απ' αυτά το όφελος του πειρασμού. Έπειτα λέγει: «*η χάρη του Θεού*», λέγει, «*θέλησε*». Και εκείνος βέβαια έπαθε αυτά για να φανεί η χάρη του Θεού σε μας. «*ὅς γε* Ο Θεός», λέγει, «*τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; (: **Αυτός ο Οποίος δεν λυπήθηκε τον ίδιο τον μονογενή Υιό Του, αλλά για χάρη όλων μας Τον παρέδωσε σε θάνατο, πώς δεν θα μας χαρίσει μαζί με Αυτόν και όλες τις χάριτες που είναι απαραίτητες για τη σωτηρία μας. Αφού μας χάρισε τον Υιό Του, δεν θα μας χαρίσει και όλα τα άλλα που χρειαζόμαστε για να σωθούμε; )***» [Ρωμ. 8, 32]. Για ποιον λόγο; **Δεν μας το χρωστούσε αυτό, αλλά το έκαμε από χάρη.**

Και πάλι στην προς Ρωμαίους επιστολή λέγει: *«Πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε* (: *ασυγκρίτως περισσότερο η χάρις που μας δίνεται από τον Θεό και η δωρεά που μας εξασφάλισε με τη χάρη ο ένας άνθρωπος, ο Ιησούς Χριστός, δόθηκε με αφθονία και πλημμύρισε όλη την ανθρωπότητα)*» [Ρωμ. 5, 15]. «*Η χάρη του Θεού θέλησε να γευτεί τον θάνατο για το καλό κάθε ανθρώπου*»· **όχι για το καλό των πιστών μόνο αλλά και της οικουμένης ολόκληρης· γιατί Αυτός πέθανε για χάρη όλων.**

Τι σημασία όμως έχει αν δεν πίστεψαν όλοι; Αυτός έκαμε το δικό Του χρέος. Και με κυριολεξία είπε : «*να γευτεί τον θάνατο για κάθε άνθρωπο*». Και δεν είπε «*να πεθάνει*»· γιατί, σαν να γεύτηκε πράγματι τον θάνατο, αφού παρέμεινε σε αυτόν για τόσο μικρό διάστημα, αμέσως αναστήθηκε. Με το να πει λοιπόν *«εξαιτίας του θανάτου Του»* δήλωσε τον πραγματικό θάνατο, ενώ με το *«ανώτερος των αγγέλων»* φανέρωσε την **ανάσταση**. Όπως ο γιατρός δηλαδή δεν έχει ανάγκη να γευθεί τα παρασκευασμένα για τον άρρωστο φαγητά, αλλά **εξαιτίας της φροντίδας του γι' αυτόν τα δοκιμάζει πρώτα ο ίδιος, για να πείσει τον άρρωστο να πάρει**

**θάρρος και να δεχθεί το φαγητό, αυτό έκαμε και ο Χριστός· επειδή όλοι οι άνθρωποι φοβήθηκαν τον θάνατο, για να τους πείσει να τον περιφρονούν, γεύθηκε και ο ίδιος τον θάνατο, αν και δεν είχε ανάγκη** . Διότι λέγει: «*Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν (: Δεν θα πω πλέον πολλά μαζί σας. Δεν μένει άλλωστε καιρός για να σας πω περισσότερα· διότι έρχεται ο σατανάς, που εξουσιάζει τον κόσμο που βρίσκεται μακριά από τον Θεό˙ κι έρχεται για να πραγματοποιήσει την τελευταία και βιαιότερη επίθεσή του εναντίον μου. Αλλά δεν θα βρει σε μένα τίποτε το δικό του, το οποίο θα του δίνει κάποια εξουσία ή κάποιο δικαίωμα επάνω μου)*» [Ιω. 14, 30]. Έτσι και το «*με τη χάρη του Θεού*» και το «*να γευθεί τον θάνατο, για το καλό κάθε ανθρώπου*», αυτό σημαίνει.

«*Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι (: Διότι έπρεπε στον Θεό, ο Οποίος δημιούργησε τα πάντα και προς τον Οποίο αποβλέπουν τα πάντα και όλα τα κατευθύνει στο άριστο τέλος τους, να μην αφήσει να ματαιωθεί το σχέδιό Του για τον άνθρωπο. Προκειμένου λοιπόν να οδηγήσει πολλούς ανθρώπους στη δόξα, έπρεπε να αποδείξει τέλειο Σωτήρα και να ανυψώσει σε τέλεια δόξα τον αρχηγό και αίτιο της σωτηρίας τους. Και η ανύψωση αυτή έγινε με παθήματα και σκληρό θάνατο. Με αυτά ο Ιησούς Χριστός μάς εξιλέωσε για τις αμαρτίες μας και αναδείχθηκε τέλειος Σωτήρας)*» [Εβρ. 2, 10].

Εδώ μιλάει για τον Πατέρα. Βλέπει πως πάλι το «*δια του Οποίου*» αρμόζει σε Αυτόν; Δεν θα το έκανε αυτό, αν ήταν μειωτικό και άρμοζε στον Υιό μόνο. Αυτό που λέγει σημαίνει το εξής: «*ενήργησε*», λέγει, «*όπως αξίζει στη φιλανθρωπία Του με το να αποδείξει τον πρωτότοκο Υιό Του λαμπρότερο από όλους, και σαν αθλητή γενναίο και ανώτερο από όλους να Τον θέσει παράδειγμα για τους άλλους*». «*Τον αρχηγό της σωτηρίας τους*»· δηλαδή **τον αίτιο της σωτηρίας**. Βλέπεις πόση είναι η διαφορά; **Και Αυτός Υιός και εμείς υιοί, αλλά Αυτός σώζει και εμείς σωζόμαστε.** Είδες πώς μας ενώνει και πώς μας χωρίζει; «*Οδήγησε*», λέγει, «*πολλούς υιούς σε δόξα*». Εδώ μας συνένωσε· «*τον αρχηγό της σωτηρίας τους*»· και πάλι μας χώρισε. «*Να τον κάνει τέλειο με τα παθήματα*». Άρα **τα παθήματα είναι τελείωση και αιτία της σωτηρίας**.

Βλέπεις ότι **τα παθήματα δεν είναι δείγμα ανθρώπων εγκαταλελειμμένων;** Αν όμως ο Θεός τίμησε με αυτό πρώτα τον Υιό, δηλαδή με το να Τον οδηγήσει στη δόξα με τα παθήματα, πραγματικά το ότι ανέλαβε σάρκα και έπαθε όσα έπαθε**είναι πολύ μεγαλύτερο από το ότι έκαμε τον κόσμο και τον δημιούργησε από το μηδέν**. Και αυτό βέβαια είναι έργο φιλανθρωπίας, αλλά εκείνο είναι πολύ περισσότερο. Και για να δείξει αυτό ακριβώς και ο Παύλος, λέγει: «*Συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἡμᾶς ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν*

*χρηστότητι ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (:* για να δείξει στους μελλοντικούς αιώνες τον υπερβολικό πλούτο της αγαθότητάς Του, μας ανέστησε μαζί με τον Ιησού Χριστό και μας έβαλε να καθίσουμε μαζί με Αυτόν στα επουράνια» [Εφ. 2, 7, 6].

«*Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι (: διότι έπρεπε στον Θεό, ο Οποίος δημιούργησε τα πάντα και προς τον Οποίο αποβλέπουν τα πάντα και όλα τα κατευθύνει στο άριστο τέλος τους, να μην αφήσει να ματαιωθεί το σχέδιό Του για τον άνθρωπο. Προκειμένου λοιπόν να οδηγήσει πολλούς ανθρώπους στη δόξα, έπρεπε να αποδείξει τέλειο Σωτήρα και να ανυψώσει σε τέλεια δόξα τον αρχηγό και αίτιο της σωτηρίας τους. Και* ***η ανύψωση αυτή έγινε με παθήματα και σκληρό θάνατο****. Με αυτά ο Ιησούς Χριστός μάς εξιλέωσε για τις αμαρτίες μας και αναδείχθηκε τέλειος Σωτήρας)*» [Εβρ. 2, 10].

«*Έπρεπε δηλαδή*», λέγει, «*Αυτός που τα φροντίζει και τα δημιούργησε όλα, να παραδώσει τον Υιό Του για τη σωτηρία των άλλων, τον ένα για χάρη των πολλών*». Όμως δεν είπε αυτό, αλλά «*να Τον κάνει τέλειο με τα παθήματα*», για να δείξει ότι **όποιος πάθει για χάρη κάποιου άλλου δεν ωφελεί αυτόν μόνο, αλλά και ο ίδιος γίνεται λαμπρότερος και τελειότερος**. «*Και αυτό το είπε στους πιστούς*», λέγει, «*για να τους ενθαρρύνει*». Καθόσον και ο Χριστός τότε δοξάστηκε, όταν έπαθε. Όταν λέγω ότι *δοξάστηκε*, να μη νομίσεις ότι Αυτός προσέλαβε δόξα. Γιατί **τη δόξα της φύσης την είχε πάντοτε** και δεν έλαβε τίποτε τότε.

ΠΗΓΕΣ:


- https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-hebraeos.pdf
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στην προς Εβραίους επιστολήν*, ομιλία Δ΄, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1990, τόμος 24, σελίδες 269-303.
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα*, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- Π.Τρεμπέλα, *Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία*(απόδοση στην κοινή

νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016.
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

*(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)*